

# Псы Йоф

Икіңғээ зыгъэпсэфыгьо мафэхэр республика  
кэм икъэлэ шъхьа!эрэ Мыекъопэ районымрэ  
ащыпсэухэрэмк!э гумәкъыгъуагъэх — мы-  
хэм псыр къязыщэл!эрэрык!оп!эшхор зэщи-  
къуагь, чэш-зымафэм зэпымыоу, чэщими  
гъэпсэфыгьо ямы!еу хызымэтш!ап!еу «Май-  
копводоканалым» и!офыш!эхэр ащ игъэцк!э-  
жын пыльыгъэх.

Щылэ мазэм и 18-м псэүплэй Нижегородскэм илэгьо-благъохэр ары псырыкlyаплэр зыщызэпышыгъэр. Ар зэрэзэшыкlyыгъэми, күшүхъальеу зэрэштыми Ioфхэр къагъэхыльтагъэх, зэрэзепагъэжъэжыщым къиньыгъохэр къыпыкыгъэх, аульяккэу ялэ пстэури рахылыи, щылэ мазэм и 19-м ѩэджэгъоужым Ioвшэнхэр къаухыгъэх. Псыр убытыплэхэм арагъэльэдэфеккэ сыхват зытфых тешлагъыкыи блыпэм ар къэлэдэсхэм алэккагъэхъажыгъ.

Ալեքսանդր...

Мы хъугъэ-шлгъэр джыри къэмыхъуз Мыекъуапэрэ Мыекъопэ районымрэ аацпсэухэрэм псыр нахъ маклэу алеклахъэу хъугъэ. Тигъэзети къызэрэхиутыгъагъэу, ар къызыхэкъыгъэр республикэм икъушхъальхээм маклэу къызэрэшесыгъэр ыкы бешлгъэу ошхи зэращымылагъэр ары. Мыекъопэ псырыкъуаплэм псы къылеклэзыгъэхъэрэ къекъолплэ шхъалхээм артым аш къыхэкъылкэ къы-



шыклагъ. Джаш пае шэпхъэ гъенэфагъэхэм атетэу псыр къатызэ ашынэу ражъухъагъ ыкли

мафэ къэс пчэдыжым сыхыатыр 6-м къышыублагъэу 9-м нэс ыкти пчыхыэрэ сыхыатыр 7-м къышгэжэйхагъэу 10-м нэс икьюо ар къатлупчиныэу унашьо ашыгъагь. Нэмийн уахтэхэм нахь маклэу къатынэу щитыгь. Гавердовскэ артезиан псыубытыгээм епхыгъэхэ Черемушкэм, къут. Гавердовскэм, поселкэу Западнэм, псэуплэу Ханскэм, къут. Веселэм адэсхэм псыр икьюо алэхлахъэштгыгь. Зигугуу къэтшыгъэ ушъхыагъухэм апкь къиклэу Мыекъолэ администрацирем цыифхэм зафигъэзагь псыр илыягъэу амыуగъоинэу. Ау псырыклонгэшхор зэгочыщими хэт ышэнэы?

## ГъэцэкІэжынхэр зэшІуахыфэ

Ошіл-дәмбышіләу псыр кызы-  
зэрәүцупагъэм ыкіл ар аубы-  
тынәу зэрәмыхъульгъэм апкъ  
къикіләу цыфхәр къегумәкъы-  
гъэх. Интернет нәкльубгъохәм  
агу иль пстәури къашыраолты-  
къләу аублагъ, ау бәмә къашо-  
шыңар шыңдықъем даңыжъағъ

шырэр шылыкъэм пччыхъаг.  
Ioххэм язытет Адыгейим и  
Лышхъэу Къумпыл Мурат  
ыналэ тет зэптыыгь. Сыхъат  
пэпчъ къэбарыр Іækлагъахъэ-

зыжынкі штаб зэхащагъ, аш ипещагъ вице-премьерэу Сапый Вячеслав.

Гъэцкэлжыныхэр аухыфекл  
цыфхэм псыр ягъэгъотыгъэним  
төгээпсихэгъэ фэло-фашихэр  
Мыеекуапэ щызызхащагъэх, зэ-  
кілэльтикоклэ гъэнэфагъэм тетэү  
ар къалэм ирайон зэфэшхъаф-  
хэм алыащагь. Уахьтэу зафащэ-  
щтыр къэлэ адмиинистрацием,  
къэбарлыгъээс амалхэм янин-  
тернет нэккүбгъохэм арытыгъ.  
Псырыккуаплэр загъэцкэлжын-  
гъэр щылэ мазэм и 19-м пчы-  
хъэм сыхъатыр 5-р ары. Къын-  
кілэльтикоклэ мафэм, щылэ ма-  
зэм и 20-м, пчэдыхжым цыиф-  
хэм псыр ялагь.

## Цыфхэр мыгыг Иэжьынхэу

Блыпэ пчэдышжым псыр къатыжыгъэми, Мыекъуапэ ыкы Мыекъопэ районым арый еджаплэхэмрэ къеләцүйкү ысыгылпэхэмрэ юф амышлэнным тегъепсыхъэгъэ унашьо Къумпыл Мурат къышыгъ. Сабыйхэр къызфагъянэн зимилэхэр юфышэ къыдэмымыктыхэмэ, къафыдеплынхэу ар юфшлэпэ пащэхэм къяджагъ. Къыххэгъэштыгъэн фае, Адыгеим и Лышхъэ

(Икъях я 2-рэ н. ит).

# Псы Йоф

(Икіеүх).

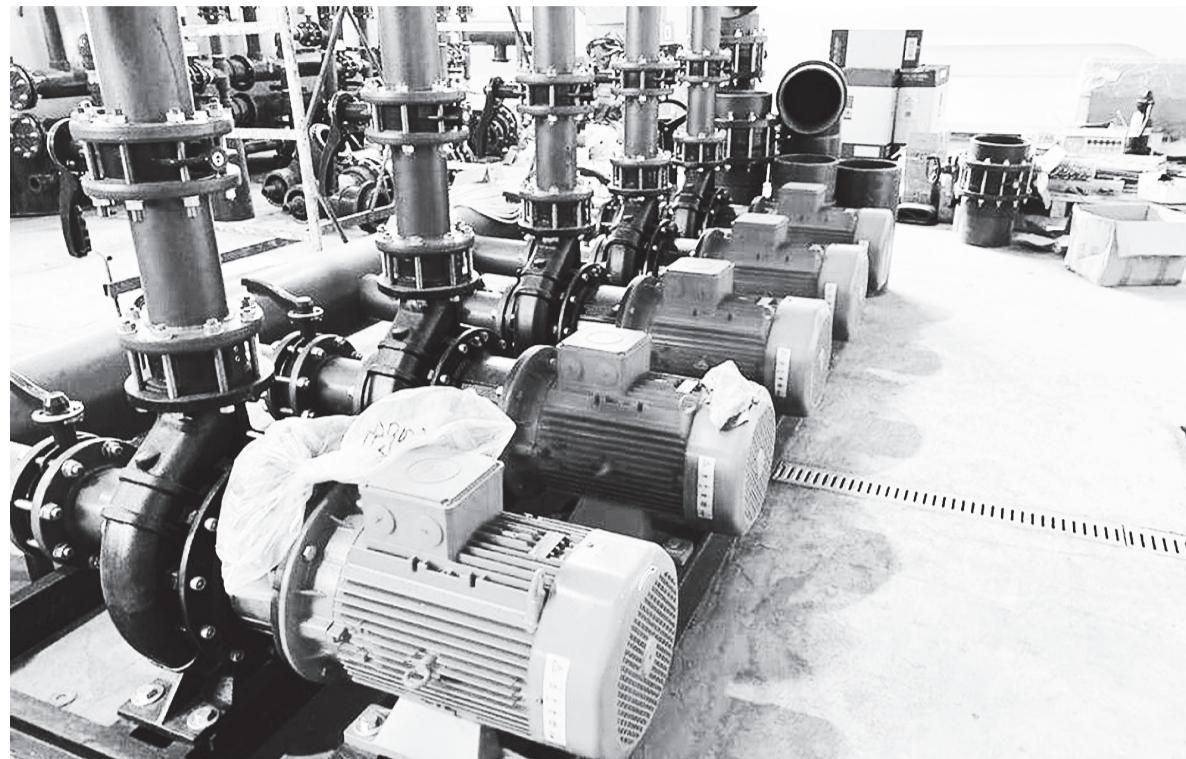
интернет нэктубгьюкэ цыфхэм зыфағазэштыг ыкли джэуа-  
пынчьеу ащ кыгъэнагъэхэп.

## Къатыжыгъ, ау...

Псыр кызызратыжыгъэм  
емылтыгъеу, ом изытет эх-  
хокыныгъе фехъугъэп. Арышь,  
ыпэккэ къэттыгъэгъе зекъель-  
кыуаккэ тетэу, псыр загъе-  
маккэ зэрэштыгъэм фэдэу  
джыри ар цыфхэм алеклагъэ-  
хашт: плэдыхжым сыхъатыр  
6-м кыышыублагъеу 9-м нэс  
ыкли пчыхъэрэ сыхъатыр 7-м  
къыщегъэжъагъеу 10-м нэс  
икъоу къатупщицт, нэмикл  
уахтэхэм агъэмэккэшт. Арышь,  
ащ зешумыгъэгъашт.

## Гумэкыгъо щымылжыным фэшI

Мыекъопэ псырыклоаккэ изичэзыу  
ишиын 2018-рэ ильэсийн рагъ-  
жыагъ. Ашкэлэгъе хуугъе  
федеральне гупчэр ыкли Къе-  
ралыгъо Думэм Адыгейимкэ  
идепутатэу Владислав Резник  
ащ тегъэпсихъагъеу чанэу йоф  
зэришагъэр.



Псырыклоаккэ изичэзыу  
ишиын 2018-рэ ильэсийн рагъ-  
жыагъ. Ашкэлэгъе хуугъе  
федеральне гупчэр ыкли Къе-  
ралыгъо Думэм Адыгейимкэ  
идепутатэу Владислав Резник  
ащ тегъэпсихъагъеу чанэу йоф  
зэришагъэр.

Псырыклоаккэ изичэзыу  
ишиын 2018-рэ ильэсийн рагъ-  
жыагъ. Ашкэлэгъе хуугъе  
федеральне гупчэр ыкли Къе-  
ралыгъо Думэм Адыгейимкэ  
идепутатэу Владислав Резник  
ащ тегъэпсихъагъеу чанэу йоф  
зэришагъэр.

Мыекъопэ районим щыпсэу-  
хэрэми псыр алеклагъэхашт,  
Адыгейим икушхъальхэхэм язе-  
кло комплексхэм хехъоны-  
гъе арагъэшыщт.

Шыгуу къедгъэжъыжын, псы-  
рыклоаккэ изичэзыу  
ишиын 2018-рэ ильэсийн рагъ-  
жыагъ. Ашкэлэгъе хуугъе  
федеральне гупчэр ыкли Къе-  
ралыгъо Думэм Адыгейимкэ  
идепутатэу Владислав Резник  
ащ тегъэпсихъагъеу чанэу йоф  
зэришагъэр.

ары, километрэ 50-м ехъу  
ашыгъеу йофшэнхэр 2014-м  
кызызтырагъэуцогъагъэх. Зыпау-  
блэжыгъэм кыщегъэжъагъеу  
яшэнэрэ ильэс хуугъеу чэзыу-  
чэзыу посэолъэшыныр ра-  
гъэлоклы, ащ тегъэпсихъэгъэ  
мылькоу сомэ миллиарди 3,5-у  
къатупщицт щыщэу сомэ  
миллиарди 2,4-р агъэфедэгъах,  
йофшэнхэр мы ильэсийн ыклем  
аухынхэр агъэнафэ.

Черемушкэм щыпсэухэрэм  
апайи къэбарышу Ѣыл —  
Къумпыл Мурат интернет  
нектубгьюхэм кызызрашитхы-  
гъэмкэ, посэу мы районим  
щыпсэухэрэм къаэклыхэрэм  
икуэбзын зэшозыхыщт посэу-  
лэйм игъэуцун джырэ уахтэхэм  
дэлажъэх.

«Къэлэдэсхэмкэ мэхъэнэ  
ин зиэл къэбарымкэ садэгуа-  
щэ сшыигъу. Артезианыпсыр  
гъожышэ къэззышырэ гъу-  
чыр хэштигъэнимкэ йоф-  
шэнхэр ыклем фэклөх. Гумэ-  
кыгъюу цыфхэр зыхэтхэр  
шэхэу дэгъэзыхыгъеу хуущт.  
Мы йофым пыльхэм тыкы-  
зэрагъэгъэрэмкэ, посэуальэр  
мэзитлукэ атыщт», — кытхыг  
Къумпыл Мурат.

Къэбарыр  
къэзыхъязырыгъэр  
МЭШЛЭКЬО Сайд.

## Адыгэ Республика и Лышъхэ иунашт

Рэзеныхъе тхыль ятыгъэним  
ехылыагъ

Цыфхэм ярхъатныгъе къэхухумэгъэнимкэ  
ыкли бзэджешлэгъэхэм апэуцужыгъэнимкэ  
гъехъагъеу ялхэм апае рэзеныхъе тхыль  
ятыгъэнену:

1) Гавриленко Денис Павел ыкъом —  
Адыгэ Республика и МВД уголовнэ лъыхъу-  
нымкэ итъээрорыланэ иотделэу бзэджешлэ-  
гъэхэм якъихъэгъэштн фэгъэзагъэм истаршэ  
оперуполномочен;

2) Даур Аскэр Шумафэ ыкъом — Адыгэ  
Республика и МВД иэксперт-криминали-  
стикэ гупчэр хэушъхъафыкыгъе уштыхнэмкэ  
иотдел ишац;

3) Къэрдэн Аскэрбый Нодар ыкъом —  
Адыгэ Республика и МВД экстремизмэм  
пэуцужыгъэнимкэ игупчэр лъэпкэ экстре-  
мизмэм пешуеклогогъэнимкэ икутамэ истаршэ  
оперуполномочен.

Адыгэ Республика и Лышъхэ  
Къумпыл Мурат

къ. Мыекъуапэ,  
щылэ мазэм и 17, 2020-рэ ильэс  
N 3

## Тынфэгушт!

КІСЭБЭЖЬ Ас-  
льянхъан Ерэджыбэ  
ыпхъур ильэс 90-рэ  
зэрхъугъэмкэ тигу  
къиддэлэу тыфэгушт!

Тинэнэжь дышь,  
псаунгъе пытэм  
уцымыкэу, шу пльэ-  
гъоу уйлхэм яхъяр  
адэбгощэу, цыфхэм лытэнгъеу кылфашы-  
рэм хахъоу, упчэжъэгъоу утилэу, тильагъо  
уигуклэгъуныгъэкэ кытфэбгъэнэфэу, уижуа-  
тычэт зэлтилэу, жышшхэтхъэжъеу дунаим  
тетхэм уащышэу джыри бэрэ Тхъэм ущегъя.



Улахъыл гупсэхэр.

## Урысъем и Президент и Джэпсалъэ къирауалэрэр

## Амалэу аІэклэхэм ахэхъошт

УФ-м и Президент Федеральне Зэлуккэ фигъэхыгъе Джэ-  
псалъэ кышиуагъ ашпъэрэ еджаплэхэм (анахъэу шъольыр-  
хэм ашылхэм) бюджет чыпэу ялхэм ильэс къес ахэгъэхъохъен  
фаеу. Анахъэу ашпъэрэ медицинэ еджаплэхэм студентхэр  
зэраштэхэрэм игъэкотыгъеу ар кышыуцугъ, шъольырхэм аналэ  
зитырагъэтин фэе лъэныкъохэр кыгъэнэфагъэх.

Мы мафэхэм меди-  
цинэм иофишшэхэр Адыгэ-  
им щымаккэ. Республи-  
кэм пае медицинэм икад-  
рэхэр зыгъэхъазырхэрээр  
Мыекъопэ къэралыгъо тех-  
нологическэ университетыр ары.

Университетым имеди-  
цинэ институт ишацэу Нэ-  
мытлэкъо Хъазрэт кызызри-  
туагъэмкэ, гъэрекло «ле-  
чебное дело» зыфиорэм  
изы бюджет чыпэ пэпч  
нэбгыри 10, педиатрием  
— нэбгыри 6 ашызэнкъо-  
кугъ.

«Лечебное дело» зыфи-  
орэмкэ бюджет чыпэ  
70-м щыщэу 44-р, педиат-  
риемкэ бюджет чыпэ  
25-м щыщэу 16-р — целе-  
воих. Гушылэм пае, про-  
центыкэ зэбгъапшэхэмэ,  
целевой чыпэхэр процент  
63 — 64-м шлокынгъэ-  
хэп. Владимир Путиним  
предложениеу кыхъыгъэм-  
кэ мы къэгъэлэгъонхэр

чиштэ зэрэрагъэгъоштим-  
кэ регионим гарантие кы-  
тын фае.

— Урысъем ишъольыр-  
хэм заявкхэу къатыгъэхэм

ялтыгъеу квотэхэр гъэ-  
псыгъэнхэ фае. Аш даклоу  
ашпъэрэ медицинэ еджаплэр

апшъэрэ медицинэ еджаплэр

къэзыхуагъэхэм йофшэнхэр

проценти 100-м клахъэу целевой егъэджэн

чиштэ зэрэрагъэгъоштим-  
кэ регионим гарантие кы-  
тын фае.

— Кышиуагъ УФ-м  
и Президент.

Ординатурэм ильэнкъо-  
хэу специалистхэр зыщими-  
къухэрэм проценти 100-м

клахъэу целевой егъэджэн

афызэхэшгъэн фаеу Влади-  
мир Путиним ылъытагъ.  
Непэ Мыекъопэ къэралыгъо  
технологическэ университе-  
тским имедицинэ институт  
иорднатурэ «хирургия» ыкъи  
«терапия» зыфиохэрэ сэ-  
нэхъатхэмкэ бюджетник 40  
щеджэ. Ахэм ашыцэу «це-  
левикхэр» нэбгырэ 13 нылэп  
зэрэхъухэрэр, ар процент  
50-м нахь макл.

Мединиститутым ишацэу  
кызызриуагъэмкэ, «лечеб-  
ное дело» зыфиорэм сэнэхъа-  
тыр мыгъэ студенти 130-м  
зэрэгэгъошт. Гъэрекло  
ахэм япчагъэ 80-м ехъу-  
щтигъ. Пащэм зэрильтэ-  
рэмкэ, анахь маклэми, ахэм  
азынкъоэр ординатурэм  
чэхъацт. Ау зэрэгэнэфагъэмкэ,  
бюджет чыпэхэм япчагъэ 20 мэхъу.  
Ныбжыкъэхэм ашыцхэр респуб-  
ликэм икыщтих, нэмикл  
шъольырхэм ординатурэр  
къацахъацт. Еджэнэм ылъ-  
хажацт. Целевой егъэджэн  
проценти 100-м зынагъэсикэ,  
мы сэнэхъатыр кыхъэзыхы-  
хэрэр регионим имыкхэу  
гъэсэнгъэ зэрэгэгъоштн  
алъэкъацт. Ординатурэр  
кызызриуагъэмкэ, ныбжыкъэхэм  
яшъольыр йоф щашэн фае,  
ащ ишуагъэкэ специалист-  
хэм зэрэцкэхэрэм игумэ-  
кыгъо дэгъэзыхыгъеу хуущт.

КИАРЭ Фатим.



# ШЬОЛЬЫРЫМ ХЭХЬОНЫГЪЭ ышЛЫНЫМ пЭIуагъэхъащт

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиным ижъоныгъокэ унашьо кыдыхэллытэгээ пшъэрэлъышхохэм ягъэцкээн блэкыгъэ ильэсым къэралыгъом ишъолырхэм ашырагъэжьагь.

Мы ильэсым юфшэнры джыри нахь гъельэшьагъэн, аш шогъэшхо къитын фаеу елтытэ Адыгэ Республиком и Лышхъэу Къумпъыл Мурат. Аш фэдэ пшъэрэиль афишигъ АР-м иминистрэхэм я Кабинет хэтхэм.

— Зэфэхьысыжхэм къиззэргээ-льягъорэмкэ, блэкыгъэ ильэсым тельтигээгэ гухэльхэр зээлэгэцкэгъэх. Къэралыгъом ипащэ къигъэу-цуугъэ пшъэрэиль шхъаам — цыфхэм яшылэкэ-псэукэ нахьышу шыгъэнэм

ылъэнныгъокэ республикэм зашуихыгъэр бэ. Цыфхэм апашихъэкэ социаль нэ пшъэдэкъижээ зэрэхъирэр къидгүриозэ, дгээнэфагъэр зээлээ шытхыгъэм мыш дэжым мэхъанэшхо и. Шьольырим иэкономикэ зыпкэ итэу хэхъоныгъэ ешы. Мышкэ юфэйдгэцакээрэм федеральнэ гупчэм осешу къифишигъигэ — 2019-рэ ильэсым ыкээм грант Ыпшыгъу Адыгэим къылэхъащт — къигуагь Къумпъыл Мурат.

2020-рэ ильэсым джыри нахь шогъа-

бэ къыхын, зэфэхьысыжээ дэгүхэр фэхъунхэ зэрэфаер Адыгэим и Лышхъэ къихигъэшьиг. Ашкэ къэралыгъом ипащхэр республикэм къиготых, 1-эпнээгээ къифхъу. Лэгээ проектхэм ягъэцкээн имызакъо, шьольырим социаль нэ-экономикэ хэхъоныгъэ ышынным ипрограмми бэкэ щэгүгүх. Мыш къыдыхэллытэа тээсийтфим къыкюц ильэс къес сомэ миллиарди 2 тедзэу республикэм къифатлупшищт.

Федеральнэ мылькур псынкэу ыкэ

шуагь къигуагь гъэфедэгъэнэр анахь шхъаалу зэрэшьтэр АР-м и Лышхъэ хигъэунэфыкыиг.

— Зэшшотхын фэе юфыгъу Ѣылэр джыри бэ, ахэм зээлэми зэфэдеу мэхъанэшхо я. Цыфхэр зыгъэгумэхъээ Ѣылэр дэгээзэжьыгъэнхэр тиоффшэнкэ тиээбуытыпэу, ахэм занкэу тадэгүшьээзээ пшъэрэльэу къэуцухэрд дгэцкээнхэм тыпылын фае, — къигуагь Къумпъыл Мурат.

(Тикорр.).

## Дунэе къэгъэлъэгъоным хэлажъэх

Бизнес цыккум ыкки гурытим Ыпшыгъу ягъэгъотыгъэним фытегъэпсыхъэгъэ программмэ ишъуагъекэ Адыгэим ихызмэтшаплэхэм ашыщхэм якъыбым Ѣыззэхашэгъэ къэгъэлъэгъонышху зэрэдунаеу зыхэлажъэрэм япродукции ашэнэу амал яэ хуугъэ.

Предпринимательствэм япшыгъу егъэгъотыгъэнимкэ АР-м и Гупчи ашкэ адэлгээ.

Гъомылапхъэхэм, шёнхэм ыкки ахэр зэрээкюцлащхъэхэр оборудованиею я Дунэе къэгъэлъэгъонышху ANFAS FOOD PRODUCT 2020 зыфиорэр Тыркуем икъалэ Анта-

лиен Ѣщко. Щылэ мазэм и 15-м къиззэуахыгъ, и 18-м зэфашыжыгъ. Аш Адыгэим икъигъэхуя хэлэжжагъэх дагээ къэзышыре хъызмэтшаплэу ООО-у «Мамрыкъомр» адигэ Ѣыгъум ыкки шхын халхъэхэм якъыдэгъэжжийн пыль унэе хъызмэтшаплэу Хуужай Аслын зипащэмрэ.

Пэшшорыгъэшьэу зэрагъэу-нэфыгъэмкэ, Адыгэимрэ Тыркуемрэ товарээр зэблагъэхэр, 2018-рэ ильэсым егъэпшагъэмэ, проценти 129-кэ 2019-рэ ильэсым нахьыбэ хуугъэ. Ар доллар миллионрэ мин 600-рэ ауас. Предпринимательствэм япшыгъу егъэ-

### HOTEL EQUIPMENT

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK HO-RE-CA FUARI  
THE LARGEST HO-RE-CA FAIR IN TURKEY



15 - 18 ОСАК / JANUARY 2020

[www.anfashotelequipment.com](http://www.anfashotelequipment.com)

Anfas Uluslararası Fuar ve Kongre Merkezi

[www.anfasfoodproduct.com](http://www.anfasfoodproduct.com)

\*Fuarımız 18 yaşından küçüklerin girmesi yasaktır. / Under 18 age is not allowed.

гъотыгъэнимкэ АР-м и Гупчэ къыззэрэшхагъэшьгъэмкэ, лиэм ыгъакюорэр нахьыбэ ышын амал зэрилэр аш къе-ицкэбым продукциеу респуб-

ушихъаты.

## Хэукийоныгъэхэр дагъэззыжжых

2019-рэ ильэсым ияплэнэрэ мэзиц хэбзэгъэуцугъэхэр зэрагъэцкагъэхэм зыщитегушыгъэхээ зэхэсигъо Адыгэ Республиком юфшэнимкэ и Къэралыгъо инспекции джырэблагъэ зэхищагь.



Чъэним иамалхэр икъо юфшаплэ языгъэгъотыгъэрэм къизыфагъэфедэхэм аупльэккух, сыда пломэ пащэ пэпчэ ар ишшэрэиль шхъха.

— Тыупльэкгуяхэу, хэукийоныгъэ къизыхэдгэшьгъигэ юфшаплэхэм пшъэдэкъижээ ятымыгъэхэу, тадээпшыгъенэу, хэукийоныгъэр зэрэдэдэжээзэжжийт шхъкээр агуурдэгъонэу ары мурадэу тиээр, — elo пащэм.

Инспекцием изэфэхьысыжхэмкэ, 2019-рэ ильэсым ияплэнэрэ мэзиц юфшэнимкэ хэбзэгъэуцугъэр зэрагъэцкагъэхэм ахшээдээзэшьгъигээ юфшаплэхэм игъом ыкки икъо арамыгъэхэу дэо тхыль 73-рэ, хабзэр аукъуи юфшаплэм къигуагъэхэу, юфшэн зэзэгъынгъэхэу адашыгъэр мэгүрээзэу дэо тхыль 54-рэ къицкэхъагь. Улъялкун юфхъабзэу зэрхъагъэхэм къакэлъыкую юфшэнимкэ хэбзэгъэуцугъэр гъогогуи 159-рэ аукъуагъэхэу агъэунэфыгъ.

Зээзгъынгъэхэр адамышыгъэхэу ыкки юфшаплэхэм ахмутхагъэхэу нэбгырэ 13 къыхагъэшьиг. Инспекцием инашьохкэ цыфхэм юфшэн языгъэшьтэхэрэм хэукийоныгъэхэр дагъэззыжжых.

Инспекцием иофишигъу Сергей Абрамцевым къизериуагъэмкэ, анаэ зытрыагъэхэрэм ашьцэ лэжжапкэ игъом цыфхэм аратынэр, юфшаплэм шхъобжжэр атещагъэхэе Ѣымыххунхэр. Мы ильэсым ияшнэрэ ильэс планэ лэжжап-

кэхэм ятын фэгъэхьыгъэу улъялкун 27-рэ инспекцием зэхихаа, хэукийоныгъэ 39-рэ къыхагъэшьиг. Нахьыбэу лэжжапкээр зыгъэгүжжогъэ юфшаплэхэм ашэ къигуагъа. Ахэр пшъэдэкъижжийт шхъырэмкэ гүнэлкээ гъенэфагъэ зилэ обществэу «Бемхолдинг» ыкки Шэуджэн районым иофишигъу «Жилкомсервис» зыфиохэрэр арых. Лэжжапкээм итынкээ мыхэм зэхэтэу сомэ миллионным ехуучыфу къатефэгъагь. Мы уахьтэм ехуулэу цыфхэм ялэжжапкэ аратыжжыгъ.

Мы пальэм къигуагъи юфшаплэм ишшэхэу нэбгырэ 11-мэ тыркъохэр, нэбгыртумэ шхъобж хыльхэхэр атещагъэхэе хуугъэ.

Мы ильэсым кэу къыхагъэхэм

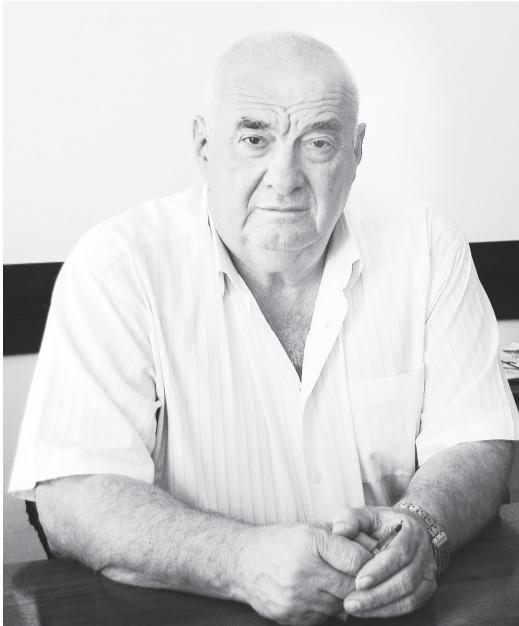
пашэм ягугу къышыгъ. 2020-рэ ильэсым къыщечжэхъащтээ цыфхэм иофишигъу ильэсхэрэ зыдатхэхэрэ тхылтырээлектроннэ шхъкээм тырагъэхъащт. Мы шхъкээр бгүүтлумки нахь гупсээ ыкки Ѣырэфэтуу хуунэу мэгүгъэх. Егъэзигъэ юфхэм Ѣымыххунхэр, цыфхэм яшэ хэлъеу яшшоигононгъэхээ элекtronнэ шхъкээм тырагъэхъащт. Аш ишшагъэхээ цыфхэм яэлжжапкэ аратыжжыгъ.

Мы пальэм къигуагъи юфшаплэм ишшэхэу нэбгырэ 11-мэ тыркъохэр, нэбгыртумэ шхъобж хыльхэхэр атещагъэхэе хуугъэ.

Мы ильэсым кэу къыхагъэхэм



# Къиньгъожэм



Джарымекъю Юсыф Нуухъ ыкъор Тхъэр зэтагъехэм ашыц. Сыд фэдэ 1энатэ зеыгын, цыфхэм шъхъакло арихигъэп. Ежь иеплтыкъю тектыхэрэми акъедэукин, къалорэм шлоу хэлъыри къыхихын, юфшанымкин ар къызфигъефеден ылъякэу зэрэшчтым сэ дэгъоу сышгъуаз. Ильэсипш пчагъэ хуулье Юсыф зысшэрэр, ау илшэхъет горэм фэгъехыгъэу гушылмышу ыжэ къыдэкыгъэу зипареки зэхэсхыгъэп.

Непэ Адыгейим спортымкъю илофышэ анах цэрыхъэм Юсыф ахэлплытэн плъекъишт. Ежь икъэлэгъаджэхэу ылъярхэрэр дунаам щизэллашэрэ тренеру Кобл Якубэрэ Адыгейимкъю комсомолым ипэщагъэу Пэнэшь Русланра. ВЛКСМ-м и Адыгэ хэку комитет спортымкъю ыкъи обороннэ-массовэ юфшанымкъю иотдел ипащэу Юсыф агъэнэфенир шлэрэзэу Кобл Якуб ары Пэнэшь Руслан иго фэзыльгъуагъэ. Юсыф а 1энатэ зылохъэм къыфэгъэзгэе цыфхэу зыхэхэм юфшаным фыщытыкъю фырьяр, яхуухъагъэ, ячаныгъэ къидилтихэрэ, 1энатэмкъю нахь зэрэдигъекоштхэм ренэу ынаэ тыригъэтигъэ. Джаш фэдэу ПМДО-у «Зэкъошныгъэм» рабочэ къызэрикъю юф щизышшэтигъэ къэлэхуухъэу Иван Бормотовым ынаэ ашь тыридзэгъагъэ. Ныбжыкъю лыхыхъокло отряду «Искатель» зыфилорэм а лъехъаным ар ипэщагъ. Хэгъэгу зээшхом ильхъан Адыгейим щышхуу лыхухъуухъыгъэ зезыхъагъехэр ашыгыупшэнхэмкъю, агъэлээ-Пэнхэмкъю юфшан ин а отрядын ыгъецаа щитыгъэр. Юсыф ары ВЛКСМ-м ихэку комитет ибюро төбүтигъэ хэлъэу иго фэзыльгъуагъэ Иван Бормотовыр Адыгейим лыхыхъон-къэхъэнэхын къулыкъю щизэхшагъэм ипашу гъэнэфэгъяныр. Нэужым, тызэрэшчыгъуазэу, Иван Бормотовыр Урысыем и Къыблэ зеклонымкъю икъулыкъю илшхъэтет цэрыо хуулье, Адыгейим итарих, ичыопс ыкъи итуризмэ афэгъехыгъэ тхыль пчагъэ къидигъыгъ. Теклоныгъешхом ия 30-рэ ильэс ехуулзу Юсыф пещэнгъэгъэ зыдэзрихъэрэ отдельм, Иван Бормотови чанэу къыхэлажъэзэ, юфтхъебзэ гъэшэгъюн зэхищэгъагъ. 1942 – 1943-рэ ильэсчэм, тагъэгъэ-

зэ-щилэ мазэхэм, Адыгейимрэ Пшызэ шъолыры шъхъафит зышыжъынтигъэ дивизион (я 9-рэ ГСДР-къю заджэхэрэм) къушхъэхэмкъю гъогоу зэпичигъэм фэдэ зэпичинэу ныбжыкъю къэхэм яотряд ри-хуухъэгъагъ. Шыпкъэр поштмэ, 1974-рэ ильэсам тагъазэм и 28-м чыопсам изытет къызэрикъю щитыгъэп: осышо тельтигъ, жыгъбъэу къепщэрэм уриутынам фэдагъ. Ау, сидэу щитми, комсомол отрядын Адыгейим шъхъафит зышыжъынтигъэ зэолхэм яхыгъэ нэпэ-епль тамыгъэр къушхъэм тагъицогъагъ.

Юсыф зыкъуачэ щигугыжъхэрэм, шъхъафитэу гупшицын зылъякъихъэрэм, теубытагъэ зыхэлхъэм ашыц. Шлотэрэзэу ри-хуухъагъэм ар тэштигъуай. Къиньгъохэм ашытштэрэп. Юсыф зыхэхтхэр ыгъэптигъутихъэр е ямыхъякъ горхэр ариолэнхэр ишэнэп. Ежь икъалэхэмкъю, юф щидишэхъэрэмкъю шыпкъагъэм урыгъозэн зэрэфаемкъю щисетехып, сид фэдизэу къинэу къыфыдэкъицтми, ыулагъэр зэригъэцэкъэжыцтим дэшхъахырэп. Аш уригъусныр, гушылэтуу уфэхъунуу ренэу тъашэгъоно, сида пломэ цыиф заф, къабзэ, гушхъэлжыгъэ бай ил.

Сэ зэрэшшошырэмкъю, а нэшанхъэр зэкэ ицыкъуом къыщегъэжыгъэу ашь халхъагъэх ятэу Джарымекъю Нуух Хъаджымосэ ыкъомрэ янэу Джарымекъю (Хуутыж) Нуриет Сахыиде ыпхуумрэ. Ахэр цыиф лэжэкошхохэу Джэдэхъяблэ дээгъэхэм ашыгыгъэх.

Джарымекъю Юсыф 1950-рэ ильэсам щилэ мазэм и 4-м къэхуухъем, мэзаем къэхуухъэу ары къоджэ советым зэрэшчдатхэгъагъэр. Янэрэ ятэре колхозым щилажъэштигъэх, ззоу ильэс къинхэм нэмыкъю къоджэдэсхэм ятусэхэу гутиныгъэшхо ахэлъэу яколхоз къызэрэштигъэштигъэ ыуж итагъэх. Нымэрэ тымрэ алэ зэкэдэзагъэу ятагъэхэр (къэлишрэ пшэшьтигъэ) гъогу тэрэс тэшгэхэнхэм льшэу анаэ тагъэтигъэ. Зэ-къэхэм гъэсэнгъэ арагъэгэтигъэ, зэрэшагутигъэхэу къычэ-къыжыгъэх, къагъэукытэжыгъэх.

Ицыкъуом къыщегъэжыгъэу Юсыф юфшаным зыщидзыненр ишэнэгъэп. Псыхю дахэу Мартэ къыпэуль мэзым ыш-ышыпхуухъэр игъусэхэу клохэти, бэ зэфшъхъафэу къыщаугоштигъээр ыкъи пунктихэм аратыгъээр. Ильэси 6 нахь ымынныбжэу 1957-рэ ильэсам Джэдэхъяблэ гурит еджаплэ Юсыф чэхъэгъагъ. А лъехъаным пащэ аш илгъэр Хэгъэгу зээшхом чанэу хэлэжъэгъэ, РСФСР-м изаслучженэ къэлэгъаджэу, яунэжошуу Джарымекъю Нуух Тууцожу ыкъор ары. Ар Советскэ Союзым и Лыхухъуухъэу Андырхье Хуусен Адыгэ къэлэ-

гэдэжэ училищым щидежэгъагъ.

Юсыф я 9-рэ классым исыгъ иштигъэшхо щизыбу-бытишт самбэм үүж зехъэм. Мыекъопэ мэкъумэц техникумрэ къэзийхъагъэ А.Ш. Іашынэр ары а лъехъаным тренерэу илгъэр. Къуаджэм аш щизэхшэгъэгъэ секцием къекуалтэштигъэхэм ашыгыбхэр нэужым спортсмен цэрило хууль. Гушылэм пае, Хээпэе зэшхэу Арамбийрэ Хамедэрэ, Джарымекъю Нурбий ыкъи нэмыкъхэр. Ахэм Урысы-емкъю, Европэмкъю, дунаимкъю анах зэнэхъокуу инэу щилагъэхэм теклонигъэ къащадахыгъ. А секцием къоштигъэхэм ашыг нэбгырилши пчагъэхэр СССР-м спортымкъю имастер хууль, къащакъыгъэх врач, хыкъумыш, къэлэгъаджэ, тренер хуульхэри. Ицыкъуом къыщегъэжыгъэу Юсыф летчикхэм яхуапсэштигъ. 1967-рэ ильэсам Ейскэ дэт алшъэрэ училищэу летчикхэр къызашгъэхазырхэрэм чэхъанэу документхэр военкоматым ри-

льагъэкъотэнэу Краснодар къызэхъожым, Пшызэ шъольтырим тхъамыкъагъю къыщыхъуугъэу къычэхъыгъ. Псыр лъешэу къызэрэдэхъыгъем къыхэкъэу къалэу Темрюк ызыныкъю фэдиз ыкъи аш къыпэуль чыпэхъэр псымтырихъыгъ, цыфыби хэкъодагъ. Полкым икомандирэу Мавсесян Енак Саак ыкъом Юсыф ельэ-лууцагъ СССР-м ичемпионатэу Челябинскэ щыкъоштим хэлэжээным пае командировкэмкъю пальэу илэр фыльгицэхъотэнэу. Командирым ашыгум къырило-гъагъ: «А сиклал, зао къызэхъэкъе, зэнэхъокуухэр локотых». Егэшшэрэу а гушылэхъэр Юсыфыгыгъу къинаагъэх.

Чыпэ зэжэу ифагъэхэм юлыгъу псынкъю ящыкъигъагъ. Цыфхэм, былымхэм, йалыгъюм ыкъи нэмыкъхэм якъэгъэнэхынкъю, яущынкъю 1969-рэ ильэсам чьэптигъу-шэхъогу мазэхэм дээ къулыкъушэхэм бэ зэшшуахыгъагъ. Правительствэ тын ляпэу медалэу «За спасение утопающих», 1970-рэ ильэсам медалэу

зыпыль юфыр лъызгъэхъотэнэу?

А лъехъаным Юсыф иштигъэ зэхъокыныгъэхэр фэхъу-гъэх. 1973-рэ ильэсам гъэтхалэм и 10-м къыщагъ. Псэогуу фэхъу-гъэр Адыгэ къэралыгъю къэлэгъэдэжэ институтын ифизикэхъисап факультет щеджэштигъю пшыашшэу Наталья ары. «Непэ къызынэсигъэм зэгүрионыгъэ дахэ тазыфагу илээу тывэдэшыи. Тиклалэу Алыйрэ типшашшэу Оксанэрэ унэгъю дахэхэр ашлагъэх. Туми врач сэнхэхатыр къыхахыгъэу рэлжэхъэх. Натальэрэ сэрырэ анахъэу тагыгъыдэзэшыа-хэрэр, тагыгъушуу-къыхыгъэхэр ти-хъорэлф-къорэльф цыклик 7-ары», — къе-люятэ Юсыф.

Адыгэ хэку псөөлэшэ отрядэу зэхэшгэгъагъэм ипащэу 1973-рэ ильэсам ар агъэнэфэгъагъ. Адыгэ пединститутын, Мыекъопэ мэкъумэц техникум, мэшюоку гъогуухэм яшынкъю Тихорецкэ дэт техникум, Армавир совхоз-техникум ашдэхъэрэ студентхэм ашыг нэбгырэ 600 фэдиз а отрядым хэтгэх. Зэгүрио-ныгъэ-зэдэхъу-ныгъэ ахэлъэу ахэр юфтхъэбза-бэмэ ахэлжъя-гъэх: Краснодар псыгыгъиплэ, пионер лагерэу «Орленок» зы-фиорэм, Краснодар икъеу Туапсэ къорэ мэшюоку гъогуухэм яшын ялахышха-хашыхъагъ.

«1973-рэ ильэсам ионыгъю си-тренер ВЛКСМ-м

и Адыгэ хэку комитет иапэрэ секретарэу Пэнэшь Руслан ыдэж сици, нэуасэ сишигъыгъ, — ыгу къэкъыжы Кджарымекъю Юсыф. — Аш сищыгъэ зэдэхъу-ныгъэ ахэлъэу ахэр юфтхъэбза-бэмэ ахэлжъя-гъэх.

Дээ къулыкъум къызекъижым, 1971-рэ ильэсам Адыгэ къэралыгъю къэлэгъэдэжэ институтын физвоспитаниемкъю факультетынкъю къыщыззууягъээм Юсыф чэхъагъ. Факультетын комсомолымкъю икомитит исекретарэу хадзыгъ, аш дахь итгүүтигъэу тренировкэхэр Кобл Якубэ зыщыулахыгъэри ары. Тренировкэхэр зыщырагъэжыгъэхэдээ 1967-рэ ильэсам къыщегъэжыгъэу 2012-рэ ильэсам (Якубэ дунаам зыщехыгъыгъэ) нэс юлыгъээгъогу ахэр зэдэйтгэгъэх.

Дээ къулыкъум ашэфэ нэс, ильэситум къыкъоц, зэнэхъокуу эфшэхъафхэм ар ахэлжъагъ. Къэлэгъэдэжэ училищым чэхъагъ. Алэ дээдэ Кобл Якубэ зыщыулахыгъэри ары. Тренировкэхэр зыщырагъэжыгъэхэдээ 1967-рэ ильэсам къыщегъэжыгъэу 2012-рэ ильэсам (Якубэ дунаам зыщехыгъыгъэ) нэс юлыгъээгъогу ахэр зэдэйтгэгъэх.

Дээ къулыкъум ашэфэ нэс, ильэситум къыкъоц, зэнэхъокуу эфшэхъафхэм ар ахэлжъагъ. Къэлэгъэдэжэ училищым чэхъагъ. Алэ дээдэ Кобл Якубэ зыщыулахыгъэри ары. Тренировкэхэр зыщырагъэжыгъэхэдээ 1967-рэ ильэсам къыщегъэжыгъэу 2012-рэ ильэсам (Якубэ дунаам зыщехыгъыгъэ) нэс юлыгъээгъогу ахэр зэдэйтгэгъэх.

1972-рэ ильэсам, жынагъуа-хээр Юсыф къыфагъэшшэ-шэгъагъэх. А ильэс дэдэм КПСС-м аштагъ.

Дээ къулыкъум къызекъижым, 1971-рэ ильэсам Адыгэ къэралыгъю къэлэгъэдэжэ институтын физвоспитаниемкъю факультетынкъю къыщыззууягъээм Юсыф чэхъагъ. Факультетын комсомолымкъю икомитит исекретарэу хадзыгъ, аш дахь итгүүтигъэу тренировкэхэр Кобл Якубэ зыщыулахыгъэри ары. Тренировкэхэр зыщырагъэжыгъэхэдээ 1967-рэ ильэсам къыщегъэжыгъэу 2012-рэ ильэсам (Якубэ дунаам зыщехыгъыгъэ) нэс юлыгъээгъогу ахэр зэдэйтгэгъэх.

1972-рэ ильэсам, жынагъуа-хээр Юсыф къыфагъэшшэ-шэгъагъэх. А ильэс дэдэм КПСС-м аштагъ.

Дээ къулыкъум къызекъижым, 1971-рэ ильэсам Адыгэ къэралыгъю къэлэгъэдэжэ институтын физвоспитаниемкъю факультетынкъю къыщыззууягъээм Юсыф чэхъагъ. Факультетын комсомолымкъю икомитит исекретарэу хадзыгъ, аш дахь итгүүтигъэу тренировкэхэр Кобл Якубэ зыщыулахыгъэри ары. Тренировкэхэр зыщырагъэжыгъэхэдээ 1967-рэ ильэсам къыщегъэжыгъэу 2012-рэ ильэсам (Якубэ дунаам зыщехыгъыгъэ) нэс юлыгъээгъогу ахэр зэдэйтгэгъэх.

1972-рэ ильэсам, жынагъуа-хээр Юсыф къыфагъэшшэ-шэгъагъэх. А ильэс дэдэм КПСС-м аштагъ.

Дээ къулыкъум къызекъижым, 1971-рэ ильэсам Адыгэ къэралыгъю къэлэгъэдэжэ институтын физвоспитаниемкъю факультетынкъю къыщыззууягъээм Юсыф чэхъагъ. Факультетын комсомолымкъю икомитит исекретарэу хадзыгъ, аш дахь итгүүтигъэу тренировкэхэр Кобл Якубэ зыщыулахыгъэри ары. Тренировкэхэр зыщырагъэжыгъэхэдээ 1967-рэ ильэсам къыщегъэжыгъэу 2012-рэ ильэсам (Якубэ дунаам зыщехыгъыгъэ) нэс юлыгъээгъогу ахэр зэдэйтгэгъэх.

1972-рэ ильэсам, жынагъуа-хээр Юсыф къыфагъэшшэ-шэгъагъэх. А ильэс дэдэм КПСС-м аштагъ.

Дээ къулыкъум къызекъижым, 1971-рэ ильэсам Адыгэ къэралыгъю къэлэгъэдэжэ институтын физвоспитаниемкъю факультетынкъю къыщыззууягъээм Юсыф чэхъагъ. Факультетын комсомолымкъю икомитит исекретарэу хадзыгъ, аш дахь итгүүтигъэу тренировкэхэр Кобл Якубэ зыщыулахыгъэри ары. Тренировкэхэр зыщырагъэжыгъэхэдээ 1967-рэ ильэсам къыщегъэжыгъэу 2012-рэ ильэсам (Якубэ дунаам зыщехыгъыгъэ) нэс юлыгъээгъогу ахэр зэдэйтгэгъэх.

1972-рэ ильэсам, жынагъуа-хээр Юсыф къыфагъэшшэ-шэгъагъэх. А ильэс дэдэм КПСС-м аштагъ.

Дээ къулыкъум къызекъижым, 1971-рэ ильэ



## Обществэр

# Уапэ итым бэ епхыгъэр

Урысые Федерацием исубъектхэм ашыщэу 2019-рэ ильэсүм льэпкъ проектхэм апэуа гъэхъашт ахьщэу хабзэм къаритыгъэр нахь чаныгъэ хэлъэу зыгъэфедагъэхэр къералыгъо системэ зыкIэу «Электронный бюджет» зыфиорэм кыгъэльэгъуагь.



Чэчэн Республикт субъектхэм апэ ишыгъ. Сомэ миллиард 12,8-у кыфатуущыгъэм щыщэу процент 77,4-р Ioфшэнхэм ахильхъагь. Ятлонэрэ чыпIэр Адыгэ Республикт ыбутигъ, сомэ миллиарди 2,9-м ипроцент 75,5-р ыгъэфедэн ыльэкъигъ. Ящэнэрэ чыпIэр Москва ыхыгъ. Ауж къинэхъе субъектхэм Еврей хэкур, Дагыстан, Тверской хэкур ахэтих. Къенагхэм къялкагъэхъэгъе мылькум ызыныкъо нахыбэр проектхэм ягъэцкIэн пэуагъэхъагь.

Льэпкъ проектхэм хабзэм зызкафигъэзагъэр тыгу къэдгээхъяжын. Цыфхэм япсэуклэ къизэрээтигъэн фаем, социальне Ioфыгъохэр зэрээшухыщхэм, щылаакIэр нахышу зэрэхъуштим фэгъэхъигъ къералыгъо программэу «О национальных и стратегических задачах развития Российской Федерации на период до 2024 года» зыфиорэм пащхэри цыфхэри щэгүйх. Программэр ильэситфыкIэ агъэцкIэн фаем, ахьщэ Iэпыгъэгъур федерацем къетупши. Апэрэ ильэсэу пы-

кыгъэм шольыр постумэ IэпIэгъу зэрящыкагъэр, мылькоу къатуущырэр таубытагъе хэльэу зэрагъэфедэн фаер кыгъэльэгъуагь.

УрысыемкIэ Адыгеир ятлонэрэ зэрэхъуульэм мэхъанэ ил. Проектым къыдильгэхэрэ Ioфыгъохэр зэрээшухыщхэм яшыпкъеу Ioф дээзышIэхэрэ шольыр пащхэм къафатуущырэ ахьщэ IэпIэгъур зэпагъэущтэп. Программэ зэфэшхъафхэм ахэлажъээ, ахьщэ тедзэхэрэ къыратыхъу мэхъу. Мары зиамалхэр мын шольырипшым тэ тиреспублики ахэфагь. Урысые Федерацием мэкью-мэш хызыметымкIэ и Министерствэ ипащэу Дмитрий Патрушевыр кураторэу къатапхыгъ, республикэм зыкеэгээ-ИтыгъэнымкIэ ишуагъе къетакло.

Социальнэ ыкIи экономическэ хэхъоныгъэхэр Адыгейм зеришыщхэм пае стратегическэ программэу республикэм шаштагъэм нэуасэ зыфишыгъ ыкIи къыдыригъэштагь. МэкIэ-макIэу тищылаакIэ зэхъокы-



ныгъэхэр зэрэфхъухэрэ къалхэм къуаджэхэм ашыпсэухэрэ цыфхэм зэхашэ ыкIи альэгъу.

Гъогухэр, еджапIэхэр, къэлэццыкIу IыгъыпIэхэр Адыгейм

щагъэпсх, спортивнэ залхэр, площацкэхэр кIэу къызэуахых, чыгур дэгъо алэжы, къэлэщагухэр зэтырагъэпсхахых... Ахэр зекIэ апэрэ лъэбэхъу. ОхьтакIэм, ЛышхъакIэм, Примьер-министракIэу Михаил Мишустиним, аш зэхищэрэ ПравительствакIэм тащыгугышт. Якъарыурэ яшIенныгъэхэмэ зэхальхъэхэмэ, ахэм цыфхэр нахышум фащэнхэ альэкъышт.

ИльэссыкIэу къихъагъэм иапэрэ зэхэсэгъуо АР-м и Лышхъэ зэхищэхъагъэм къышиуагь тапэрэ ильэситфым къылкоцI Адыгейм исоциальне Ioфыгъохэмрэ экономикэм изыкъегээтийнрэ ахалхъанэу сомэ миллиарди 2 зырыз федеральне бюджетын къызэрэтилупшиштыр. Угу бъэкIоды хууцтэп, пэцэ ныбжыкIэхэм тинеушрэ мафэ ятпхышт.



## Зэнэкъокъухэр

# ГъукIэкъылэ зэшхэр къахэшыгъэх

Ильэс къэс Урысые Географическэ обществэм зэнэкъокъоу «Анахь хэгъэгү дахэр» («Самая красивая страна») зыфиорэр зэхеэш. Аныбжь ыкIи зыщицсэухэрэ чыпIэхэм ямыльтыгъеу, сурэт тезыхырэ цыфхэр ашт хэлажъэх.



Зэнэкъокъум номинации 10 хэхъэ, мыгъе апэрэу «Фотопроект» зыфиорэ номинациер къэлэццыкIухэм апае хэгъэхъагь.

Апэрэ чыпIэхэр къэзыхыгъэхэ сурэттеххэм зэнэкъокъум и Дипломрэ сомэ мин 250-рэ зырыэрэ гушуапкIэу аратых. Анахь IэпIасэхэр къыхахыхэ зыхыкIэ жюрим хэхъэм сурэтхэр къызэрэгъенафэхэрэг гъэшэгъонон. Ахэр сурэтхэр арызэплыхэрэ, тезыхыгъэхэр амышэхэу ыкIи къемыупчэхэй.

Икыгъэ ильэсүм изэнэкъокъу апэрэ чыпIэр щызыбутигъэхэм ашыщ Ставрополь щыщ сурэттехэу Андрей Смольниковыр. Андрей исурэтхэм тынаэ



Андрей тырихыгъэ сурэтэу «Бэслынэй инахыжхэм» нэпльэгъур ablэпхын плээкырэп. Зынайжь хэкIотэгъэ адыгэ лыжыйтум адыгэ шуашэр ашыгъэу, жекIэ фыжыбзэхэм къахэлыхъэху сурэтным еолыгъох. Ахэр Къэрэшэ-Щэрджэс Республикт щыпсэухэрэ ГъукIэкъылэ зэшхэу Мухьамэдрэ Хъусинрэ. Сурэтыр Урысые Географическэ обществэм къидигъэгъэхэ каталог къэракIэу «Анахь хэгъэгү дахэр» зыфиорэм къидэхъагь.

А. Смольниковым инэмийкI сурэтхэр «Черкесэу Хъатыу Мурат», «Нэнжээу Мардженэт», «Къошэжъя, тят...», «Къураным еджэрэр» зыфиохэрэри гъэшэгъонох, зэнэкъокъубэмэ ахэр ахигъэлжэхъагъэх. Автомрым ихатыркIэ адыгэ цыфхэм ясурэтхэр тэ тихэгъэгү имызакуо, IэкIыб къералыгъохэм ашалтэгъу ыкIи ашга-тэшшагъох.

**ШАУКЬО Аслъангугащ.**

Искусствэр — тибаиньгъ

# Къэгъэльэгъоныр щылэныгъэм къапкъырэкъы

Республикэм культурэмкэ и Министерствэ исурэт къэгъэльэгъуаплэ щыкогъэ зэхахьэу «Дизайн! Дизайн!» зыфиорэр искусствэр нахь гъашэгъон зышыхэрэ ӏепэласэхэм афэгъэхыгъагъ.



Адыгэ Республикэм исурэтышхэм я Союз итхаматэу Елена Абакумовам зэукигъуру зэрищээ, дизайнэр лъэнькью зэфэшхъафхэмкэ къэгъэльэгъон зэрэлпэлтиштэм къытегу щыагъ.

Дизайнэр дэхагъэм, гушхъэ куячээм хэхъоныгъэ афэшышиэрэм, культурэмрэ искусствэмрэ ямызакъо, гъесэнгъэмрэ шэгънгъэмрэ япхыгъеу ѿт. Гъешуабзэкэ къэплюате пшонгъом дизайнэр хэшагъэ зыхуки, зэгъэшэнхэр нахь куо ошых.

## Зэгъэшэнхэр

Зэльашэрэ сурэтышеу, архитекторэр Бырыр Абдулахь зэхахьэм къыццууагъ архитектор сэнэхъатымкэ ӏоффы ышшээ, игупшишэхэр щылэнгъэм щыпхырищихэмкэ шыкисхъем зэралтыхъурэр.

Мыекъуапэ дэт мэштийр, Зыкыныгъэмрэ Зэгурыоныгъэмрэ ясаугъет, нэмикхэм ясурэтхэр А. Бырырим ышшагъях. Архитектурэм идизайн лъэгъупхъе, республикэм икъэлэ шыхваэ къагъедаэх. Нэпээлт шуухыафтынхэу сурэтышхэм ашыхэрэм мэштийр, Зыкыныгъэмрэ Зэгурыоныгъэмрэ ясаугъет ятеплэхэр ашагъэфедэх.

Графикэр, дизайном ишшэфхэр, сурэтышхэм ягупшишэхэр зэрээшхъягъехэр зэхахьэм къышалотагъ. А. Бырырим, А. Резюкин, Ю. Кириченкэм, фэшхъафхэм яграфикэ архитектурэм идизайн игъэпсыкэ хэгъэшагъехэр.

Театрэм исурэтышхэм живописым хэхъэрэ ӏоффыагъеу ялэр къагъэльагъо. Палохэр, образын

икъыззэхъын хэлэжьэрэ артистым изеклокэ-гъэпсыкэхэр, фэшхъафхери щылэнгъэм дештэх. В. Подленич, С. Ловченкэм, Ю. Гранкинэм ӏоффыагъехэр живописым къыхэхыгъех.

## Дахэм итепль

Бгъэдэхэн пльэкыщт ӏашлагъэр сурэтышхэм къагъэльэгъонымкэ амалышуухэр агъэфедагъях.

Упкэм, gobelenым, нэмикхэм ахашыкыгъехэр ядэхажээкэ къахэшых. Е. Абакумовам, О. Бреславцевам, Е. Онопченкэм ягупшишэхэр гъешгъоных. Шьо зэфэшхъафхэр Е. Абакумовам фэлэпэласэу егъэфедэх. Упкэм хэшыкыгъэмкэ

узышыпсэурэ унэр бгъэкээрэкэн пльэкыщт.

Ольга Бреславцевам ныбжыкэхэр регъаджэх. Аш зэхахьэм къызэрэщиуагъеу, студентхэр неущэрэ мафэм тельтиатагъеу мэгупшишэх, нахыжхэм акынрэглэх.

Сурэтышым пкыгъор дахэу зишыкэ ӏоффыагъе егупсэфылненеу ѿт. Лъэпкэ шэн-хабзэхэр ыгъэфедэхээ, амалыкхэм альэхъу.

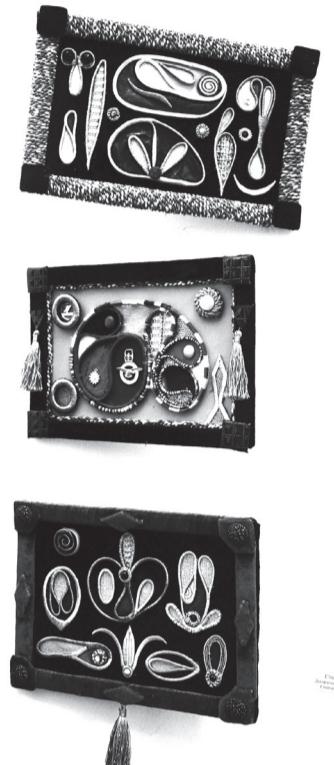
## Дунаим щылэнгъэм

Адыгэ Республикэм культурэмкэ изаслужене ӏоффыагъ, республикэм икъэралыгъо шуухафтын къызыфагъашьошгэ Стлашьу Юрэ ӏоффыагъехэр дахэм идехэжых. Зэхахьэм аркъызыщэгүштээм зэгъэшэнхэр ышыгъях. Игъэхагъэхэм ягупсэфылненеу шыкисхъем альэхъу. Тарихын, лъэпкэ шэжжым

къапкъырыкызэ, адигэ шуашхэр, тхыпхъэхэр едых.

Олимпиада джэгунхэу 2014-рэ ильэсем Шьачэ щыкыуагъэхэм Стлашьу Юрэ ӏоффыагъехэр къыщагъэльэгъуагъех. Сурэтыш-модельер цэргыор Шьачэ щылэнгъэм гүшүэгъу афэхъу, адигэ шуашэм идэхагъэ къызыпкъырыкырэм щигъэзогъагъех.

Къокыплем щыпсэухэрэ лъэпкъхэм искусствэхэмкэ я Къэралыгъо музеу Мыекъуапэ дэтым ипащэ игудээу Сулейманова Фатимэ зэхахьэм къыщилагъэр гум дахэкэ къинэхыгъ. Дизайнэр щылэнгъэм ѿт. Сурэтышым ыльэгъуэр, зэхихыэр ӏоффыагъе репхы. Стлашьу Юрэ ишшэнгъэ хигъэхъонымкэ мышшыжьэу мэлтыхъо. Музейм ӏоффыагъ, ядэж зыкожыкэ искусствэм гупшишэу фырилэм рэхьват къыримытэу мастэр, ӏуданэр, шэкыр



Архитектурэр, лъэпкэ шуашхэр, нэмикхэм икъырхэм ыбзэкэ къэгъэльэгъонхэ пльэкыщт. Скульторхэм ӏоффыагъы дизайнэм зэрэхыгъыри икъырхэм ыбзэкэ къэгъэльэгъонхэ зэрэлпэлтиштэр сурэтышым хигъэунэфыкыгъ.

— 2003-рэ ильэсем Адыгэ къэралыгъо университетын тарихымкэ ифакулетт къэсыхыгъ, Краснодар сыщэпсэу. Ау Мыекъуапэ сыкъакомэ музейхэм, сурэт къэгъэльэгъуаплэхэм сачэхъаныр шэншиу сферхъу, — къелуват къытфэнэгушоу Марина Васильевам. — Стлашьу Юрэ ишшэнгъэ сыщыгъуаз, адигэ шуашэу ыдигъэхэм, тхыпхъэхэм сигуапэу сяпльыгъ.

Стлашьу Юрэ Марина Васильевамрэ гүшүэгъу зызэфхъухэм, къэгъэльэгъем Ю. Стлашьур къатегушиагъ. Сурэтыш-модельерим М. Васильевар едээзэ, лъэжжэр ӏоффыагъехэмкэ зээлпхыре цыиф цэрилом къытфэнэгушоу, зэгоуцихи нэпээлтил сурэтхэр атырахыгъех.

Адыгэ къэралыгъо университетын икъырхэмкэ и Институт, республикэм искусствэхэмкэ иколледж ашеджагъехэм, непэрэ студентхэм ӏоффыагъехэрэ зэхахьэм ѿт. Нэгбыри 100-м ехъумэ ятвorchествэ ѿт пычыгъохэм уяллызы, дизайном искусствэр зэригъэбаирэм уегъэгүх.

Адыгэ им культурамкэ и Министерствэрэ Урысын исурэтышхэм я Союз икъутамэу Адыгэ им щылэнгъэм зэхажэгъэ къэгъэльэгъоным епльынхэу искусствэр зышшогъэшгъонхэр рагъэблагъех.

**ЕМТЫЛЫН Нурбый.**  
Сурэтхэр зэхахьэм къыщытэхъгъях.



Искусствэр — тибаинигъ

# ЗЭХЭПХЫРЭР КЬЫОТЭЖЬЫ

Пшызэ, Адыгэ Республикаем язаслуженнэ артисткэу Лъэцэр Римэ орэдьшүү, кілэе гадж, орэдус. Аш илофшагъэ укытегуущыи зыхукэ, сэнхэхатэу кыхихыгъэр зэрэшшогъешшеноым кыщебгъэжьэнэир нахышүү.



Адыгэ Республикаем и Лъэпкэ тхыльеджаплэ Лъэцэр Римэ фэгъэхыгъэ юфтхабзэй щызеха-щагъэм ухэлэжьэнэир зымыуасэ щылаагьэп.

Ростов хэкум кыщыххуугъэ Лъэцэр Римэ Адыгэкаалэ ўкы Мыекуапэ музыкамкэ яеджаплэхэр кытуухыгъэх. Урысыем изаслуженнэ артисткэу Баджэ Дзэхан икелэгъаджэу иску-стрем кишэхфэр зеригашшэхээз, орэд кыньо зэрэшшонгъор ила-хылхэм, иныбдэхжухэм дэгью ашшэхтэй. Краснодар культу-рэмкэ институтэу дэтим ишэн-гъэ щыхигъахъозэ концерт хэ-хыгъэхэм нахыбэрэ ахлажьэу үублагь.

Республикэм итхыльеджаплэ илофши шхьалаэу Кучмэз Ами-нэт зэхэцэн юфыгъохэр дэгью

ыгъэпсыгъэх. Къэгъэлэгъонэу кынзэуахыгъэр Адыгейим итхаклохэм, композиторхэм, орэдьшом афэгъэхыгъэх. Лъэцэр Римэ ехыллагъэу «Адыгэ ма-къэм», «Советскэ Адыгейим», район гээзтхэм кыщыхаутыгъэр зэдитхэхэу зэгъэфагъэх. Txakloy Лыхэсэ Мухьдинэ-ре Лъэцэр Римэрэ юф зэда-шээ искуствэм хэхьонигъэу фашыгъэр хэушхъафыкыгъэ кынхэтгэхээ. «Лъэпэ-маф», «Гъэ мин огаш», нэмькэ орэдхэм къэлокшүү къафиго-тыгъ.

Урысыбзэки, адыгабзэки орэдхэр зыгъэжынчирэ Лъэцэр Римэ ишшэнэгъэ гьогу Кучмэз Аминэт лүпкэу кытегуущы-лагь. Шэнэгъэлэхжухэу Ѣшшэ щамсэт, Агыржыэнэкэ Сим-



хъан, Емтыйль Разает язэфхысыжхэр искуствэм, лъэпкэ шэн-хабзэхэм яхыгъэх. Артисткэ цэрыйор иорэдхэмкэ цыфмэ зэралтыиэсирээр шуашагъекэ фальэгъугъ.

## Дзюдомкэ бандштыгъ

Республикэ общественнэ дви-жениеу «Адыгэ Хасэм» итхаматэу Лымыщкэ Рэмэзанэ самбэмкэ, дзюдомкэ бандштыгъ, спортымкэ мастер. Р. Лымыщкэом дэгью ыгу къэкихы Лъэцэр Римэ дзюдом зығыгасэ шлонгью спорт еджаплэ зэрэ-клоштыгъэр.

Искуствэм нахь пытэу сыхэуционымкэ физкультурэм, дзюдом яшшонгъо кысэкигъ, — кынчиуагь зэхахьем Р. Лъэцэрэйм.

## Шулъэгъур, гупшиисэхэр...

Адыгэ Республикаем итхыль-тедзаплэ Р. Лъэцэрэйм кынчи-дигъэгъигэ тхыльыр шулъэгъум нахь фэгъэхыгъ.



— Шу шъузэрэлэгъузэ шъузэхэмийкыж, — ело Лъэцэр Римэ. — Ным, унагъом, шулъэгъу къабзэм яхылгэгъэ усэхэр сэхих, орэдхэри сэусых. Гум къикырэр щынэнэгъэм щызэхя-зъхы сшлонгы.

Txakloy, республикэ тхыль тедзаплэ илашэу Къуикю Шыхьамбый кынчиуагьэр лъэхъаным кынчиуагьэр гупшиисэхэм ашыщ. Орэд кыньоу, усэхэр ытхэу, тхыльни кынчиуагькэу адигэ бзыльфыгъэр зэрэпсэу-рэр тшонгъешшэгъон. Римэ хэгъэгу ўкы дунэе зэнэкъокъухэм ахлэжьагь, щытхуцэхэр кынчиуагьэр.

Тэххутэмийкуа искуствэхэмийкэ икелэлэцкы иджаэлэгъаджэу Хакицыкы Майерэ Римэрэ тхыльеджаплэ щынчиуагь зэхахьем орэдхэр кынчиуагьэр.

Шэнэгъэлэхжухэр, искуствэм, культурэм ялофышшэхэр, общественнэ движехи хялъиклохэр, txakloyэр, еджаклохэр зэхахьем зэфищаагьэр. Псэ зыпьт зэлукэгъум зэкэими шуагъе къафихыгъэу тлъятаагь.

Сурэтхэр зэхахьем кынчиуагьэр.

**Зэхэзыщагъэр**  
ыкы кынчиуагьэр:  
Адыгэ Республикаем лъэпкэ Иофхэмкэ, Икыб къэралхэм ашы-псурэ тильэпкэ-зъхэм адиряи эзхы-нагъэхэмкэ ўкы  
къэбар жууцъем иамалхэмкэ и Комитет  
адресыр:  
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер зыдэ-шыэр:**  
385000,  
къ. Мыекуапэ,  
ур. Первомайскэр,  
197.

**Телефонхэр:**  
приемнэр:  
52-16-79,  
Редакцием авторхэм  
къайхыэр А4-кэ заджэхэрэ тхыапхэу  
зипчагъэкэ 5-м  
емыххэрэй ары. Са-  
тырхэм азыфагу 1,5-рэ  
дэлхэрэу, шрифтыр  
12-м нахь цыкунуу  
щытэп. Мы шапхэ-  
хэм адимыштэрэ  
тхыгъэхэр редакцием  
зэкегъэхэмкэ.  
E-mail: adygoevoice@  
mail.ru

**Зынчашыххарьтагъэр:**  
Урысы Федерацаем  
хэутийн Иофхэмкэ, тел-  
радиокъэтын-  
хэмкэ ўкы зэлэл-  
иэсэкэ амалхэмкэ  
и Министерстве  
и Темир-Кавказ  
Чыпэ гъэоры-  
шаплэ, зэраушыххарьтагъэ  
номерыр

**ПИ №ТУ23-00916**

**Зынчашыххарьтагъэр**  
ООО-у  
«Полиграф-ЮГ»,  
385000,  
къ. Мыекуапэ,  
ур. Пионерскэр,  
268

**Зэкэмкэ**  
пчагъэр  
4885  
Индексхэр  
П 4326  
П 3816  
Зак. 171

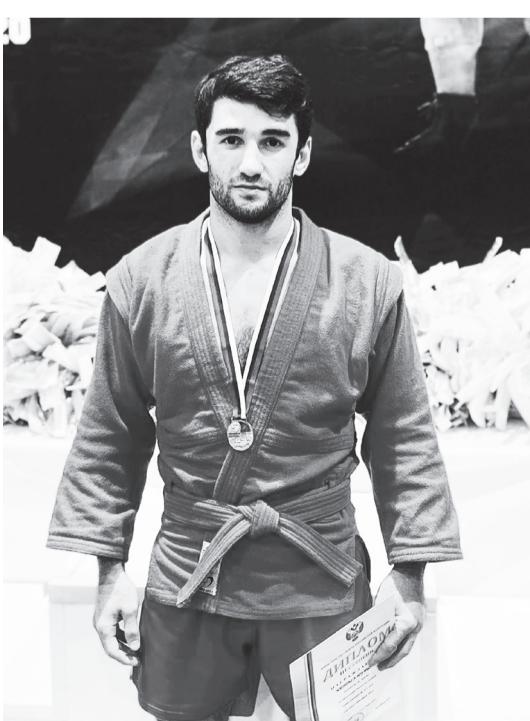
Хэутийн узчи-  
кээтхэнэу щыт уахтэр  
Сыхьатыр  
18.00  
Зынчашыххарьтагъэх  
уахтэр  
Сыхьатыр  
18.00

Редактор  
шхьахэр  
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхьахэр  
игуадзэр  
Мэшлээкэ  
С. А.

Пшъэдэхыж  
зынчашыххарьтагъэр  
Хъурмэ  
Х. Х.

## Самбо



# Нартым иджэрэ

Нижегородскэ хэкум икъалэу Кстово самбэмкэ зэнэкъокъу щы-къуагь. Урысыем щыщ калэхэу зынбажь ильэс 23-м къемыхху-гъэхэр зэлукэгъухэм ахлэжьагьэх.

Къыблэ шьольтырим ихэшыпкыгъэ коман-дэ хэтэу, Адыгэ Республикаем щагъэсэгъэ Чэтыжъ Нурбый килограмм 68-м нэс къэ-зыщэчырэмэ ябэнэгъ. Нарт шаом джэр-зыр кынчиуагь.

Чэтыжъ Нурбый илашэх Урысыем, Адыгэ им язаслуженнэ тренерэу Джарымэкэ Нурбый, Тэххутэмийкуа испорт еджаплэ итренерэу Джарымэкэ Рустам. Н. Чэты-

жъым Урысыем иныбжыкэхэм язэнэ-къокъухэм хагъэунэфыкыре чыплэхэр за-улерэ кынчиуагь, ильэс 18-м нэс зы-нбыжхэм язэнэкъокъу Сербием щы-къуагьэм зыхэлажьэм дышшэр кынчиуагь-шьошагь. Тэххутэмийкуа ѡшалгыгъе нарт шаом игъэхъагьэхэм ахигъэхонэу фэ-тэло.

Сурэтхэр итыр: Чэтыжъ Нурбый.

**Нэктубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбый.**